

Planeringsstrategi

Aktualitetsprövning av Översiktsplan för Sundbyberg

Beslutad 2023 – enligt 3 kap. 23 § PBL

Diarienummer: KS-0382/2022

Antagen av: kommunfullmäktige den 25 september 2023, § 327

Giltighetstid: som längst till 24 månader efter ordinarie val 2026

INSTRUKTIONER

- Gällande översiktsplan för Sundbybergs stad, *Översiktsplan för Sundbyberg (Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart)* antogs av kommunfullmäktige 23 april 2018 och vann laga kraft 16 maj 2018. Minst en gång varje mandatperiod ska kommunfullmäktige fatta beslut om en planeringsstrategi.
- Planeringsstrategin ska läsas tillsammans med översiktsplanen. Den förtydligar hur den kontinuerliga översiktsplaneringen ska genomföras och presenterar vilka fördjupningar och planeringsunderlag staden har behov att ta fram för att hålla översiktsplanen aktuell. Den primära målgruppen är stadens förtroendevalda och tjänstepersoner.
- Planeringsstrategin ska finnas tillgänglig på stadens webbplats samt delges Boverket, Länsstyrelsen, regionen och de kommuner som berörs. Kommunfullmäktiges beslut om att anta planeringsstrategin ska tillkännages på kommunens anslagstavla.
- Hela kapitel 2 utgör kommunfullmäktiges ställningstagande.

Förord

I både Sundbyberg och omvärlden pågår ständig förändring. Förändring som kräver framförhållning och flexibilitet. Översiktsplanen ska fungera som en gemensam plattform för stadens långsiktiga utveckling av den fysiska miljön. Den ska också ge vägledning i beslut och klargöra förutsättningar som rör den byggda miljön och mark- och vattenområden. Som komplement till översiktsplanen har vi tagit fram en planeringsstrategi med konkreta insatser som anpassas till nuläget och uppdateras kontinuerligt. På så vis skapar vi flexibilitet kring nya förutsättningar i enlighet med översiktsplanens långsiktiga mål.

Det är inte översiktsplanen i sig som skapar framtidens Sundbyberg – det är hur den används och vad den ger upphov till som skapar förändring. Min förhoppning är därför ett ökat användande av nuvarande översiktsplan bland förtroendevalda och tjänstepersoner. Ett brett samarbete inom staden för att lyfta frågeställningar och ämnen kopplat till den kontinuerliga översiktsplaneringen är en förutsättning för att hålla översiktsplanen aktuell och levande.

Jag vill tacka alla tjänstepersoner som bidragit med klokskap i dialoger och workshops under utvecklingen av planeringsstrategin. Jag vill också tacka alla nämnder och bolag för kärnfulla remissvar. Alla synpunkter har antingen arbetats in i denna planeringsstrategi eller sparats till det kontinuerliga arbetet med översiktsplaneringen.

Peter Schilling (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

1	Bakgrund	1
1.1	Vad är en planeringsstrategi?	1
1.2	Planeringsstrategin håller översiktsplanen aktuell	1
1.3	Kontinuerlig översiktsplanering för att möta förändringar	2
1.4	Stadens översiktsplan: Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart	5
2	Bedömning av översiktsplanens aktualitet samt ställningstagande till stadens fortsatta arbete med översiktsplaneringen	7
2.1	Sammanfattande ställningstagande	7
2.2	Bedömning av aktualitet	8
2.3	Stadens fortsatta arbete med översiktsplanering	9
3	Översiktsplanen som stöd för stadens verksamhet	14
3.1	Översiktsplanen som ett gemensamt visionsdokument	15
3.2	Översiktsplanen som ett stöd för avvägningar och vägval	15
3.3	Översiktsplanen som en gemensam plattform för kunskap	16
3.4	Länsstyrelsens synpunkter som kvarstår	17
4	Förändrade planeringsförutsättningar	18
4.1	Förändringar inom Sundbybergs stad	18
4.2	Förändringar på regional nivå	21
4.3	Förändringar på nationell nivå	23
	Begreppsförklaring	26
	Bilagor	28

1 Bakgrund

Det här kapitlet beskriver bakgrunden till och syftet med planeringsstrategin och hur Sundbybergs stad arbetar med kontinuerlig översiktsplanering enligt plan- och bygglagen (PBL). Kapitlet redogör kort för Sundbybergs nuvarande översiktsplan, Översiktsplan för Sundbyberg (Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart).

1.1 Vad är en planeringsstrategi?

En planeringsstrategi är en framåtblickande aktualitetsprövning av stadens översiktsplan. I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige bedöma om översiktsplanen är aktuell och ta ställning till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Därtill ska fullmäktige ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Att kommunen tar fram en planeringsstrategi är en förutsättning för att översiktsplanen ska anses vara aktuell. Planeringsstrategin som sådan innebär inte någon ändring av översiktsplanen. Det finns därför inga krav på att uppföljning av betydande miljöpåverkan ska göras inom ramen för planeringsstrategin.

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi under de två första åren efter ett ordinarie val.¹ Om strategin inte antas inom den tiden upphör översiktsplanen att gälla. Kommunen behöver då påbörja arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Det innebär även att detaljplaner som påbörjas ska hanteras med utökat planförfarande.² Därtill är det viktigt att staden har en aktuell översiktsplan så att ställningstaganden om exempelvis infrastrukturplanering är tydliga gentemot företrädare för regional och statlig planering.³ Planeringsstrategin kan ändras från det att den antagits och fram till nästa ordinarie val.

1.2 Planeringsstrategin håller översiktsplanen aktuell

I arbetet med att hålla översiktsplanen aktuell är planeringsstrategin ett återkommande verktyg. Minst en gång varje mandatperiod ska en planeringsstrategi beslutas av kommunfullmäktige. Det är upp till varje kommun att bedöma om det behöver ske oftare.⁴ På så sätt blir översiktsplanen regelbundet föremål för en framåtsyftande, politisk bedömning, exempelvis: Fungerar översiktsplanen som underlag för beslut? Bidrar den till en utveckling i linje med stadens övergripande politiska mål? Vilka underlag behöver uppdateras och vad saknas för ett effektivt genomförande av planen?

Det är viktigt att översiktsplanen är aktuell eftersom den ska fungera som stöd vid avvägningar och i beslut i bland annat planärenden. Planeringsstrategin bekräftar för den som är berörd, exempelvis boende och verksamma, markägare, byggaktörer, grannkommuner och myndigheter, att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till utvecklingen av staden.

¹ Enligt 3 kap. 23 § PBL.

² Detta i och med att översiktsplanen ligger till grund för lämplighetsprövningen.

³ Boverket. Planeringsstrategi – en del av den kontinuerliga översiktsplaneringen. Boverket. 2022. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/oversiktsplanen/planeringsstrategi/> (Hämtad 2023-02-23).

⁴ Enligt 3 kap. 23 § PBL.

Faktaruta

Översiktsplanen är stadens avsiktsförklaring utifrån ett hela staden-perspektiv om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska:

- Ange stadens inriktning för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.
- Ge vägledning i beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
- Utgöra en gemensam kunskapsplattform för att klargöra förutsättningarna och möjligheterna i den fysiska planeringen.

Figur 1 Sammanfattning av översiktsplanens delar.
Illustration: Gustav Lindkvist, Sundbybergs stad.

1.3 Kontinuerlig översiktsplanering för att möta förändringar

Den fysiska miljön utgör i stor utsträckning ramen för den sociala samvaron i en stad. Översiktsplanering syftar till att succesiva förändringar tillsammans ska bli så bra som möjligt, för människor, verksamheter och miljön. Var det byggs och hur mark- och vattenområden används är även viktigt för en god ekonomisk hushållning i staden. Det vi planerar och genomför idag har alltså inverkan både på kommande generationer och på de ekonomiska förutsättningarna bortom mandatperioder.

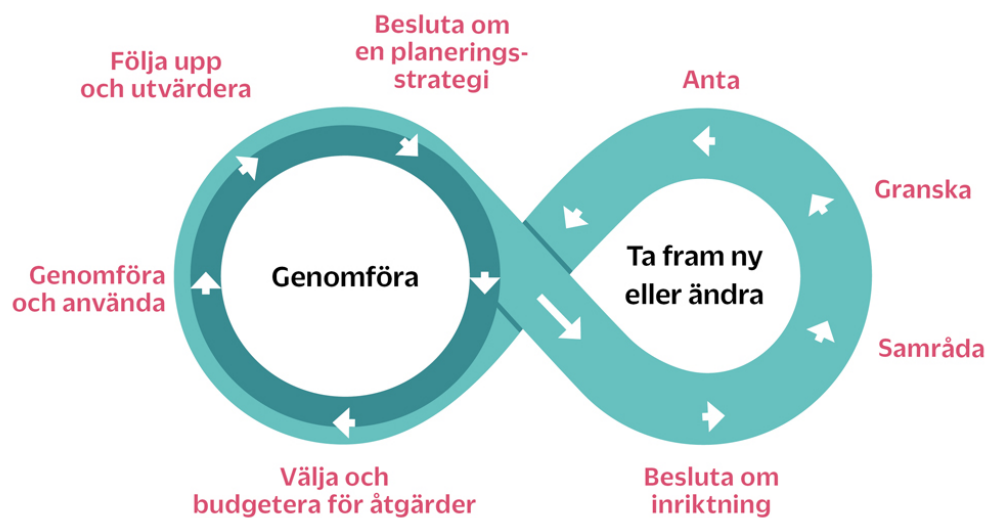
”Då samhället ständigt utvecklas behöver översiktsplanen fortlöpande ses över och anpassas till nya förutsättningar och behov. För att fungera som ett strategiskt stöd ska översiktsplanen utvecklas kontinuerligt genom tillägg, fördjupningar (...). Det kan därför bli aktuellt att göra kompletterande tematiska planer inom olika sakområden. Fördjupningar av geografiska områden kan också bli aktuella efter att översiktsplanen är antagen. Översiktsplanens efterlevnad kopplas till stadens styrmodell och planerings- och uppföljningsprocessen.” (Översiktsplanen för Sundbybergs stad, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart, 2018, s.94)

En snabb utveckling förutsätter en effektiv process för planering, som underlättar styrning enligt demokratiskt fattade beslut. Därför erbjuder plan- och bygglagen ett arbetssätt för översiktsplanering, som innebär att översiktsplanen utvecklas kontinuerligt genom tillägg och fördjupningar. Även andra styrande dokument behöver utvecklas parallellt och hållas à jour, för att kontinuerligt komplettera och tillföras översiktsplanen. Översiktsplanens efterlevnad kopplas därmed även till stadens styrmodell samt planerings- och uppföljningsprocess.

Figur 2 Ett system som hänger ihop och som kompletteras kontinuerligt – Översiktsplanen, tillägg till översiktsplanen, andra styrande dokument och planeringsunderlag påverkar och påverkas av varandra. Grunden består bland annat av tillgång till analyser. Illustration: Gustav Lindkvist, Sundbybergs stad.

Kontinuerlig process för översiktsplanering enligt Boverket

Figur 3 Kontinuerlig process för översiktsplanering.⁵

Illustration: Gustav Lindkvist, Sundbybergs stad.

Översiktsplanen ingår i en kontinuerlig process. Kommunfullmäktige beslutar årligen vilka insatser som ska genomföras och hur de ska budgeteras. När insatserna genomförts följs de upp. Minst en gång varje mandatperiod beslutar kommunfullmäktige om en planeringsstrategi, för att bedöma om översiktsplanen är aktuell eller om den behöver ändras. Översiktsplanen kan hållas aktuell genom fördjupningar och tillägg, eller andra insatser som initieras i planeringsstrategin. Den här delprocessen kan pågå i många år, så länge översiktsplanen bedöms vara aktuell.

I de fall bedömningen är att översiktsplanen behöver ändras (eller en ny översiktsplan behöver tas fram) går översiktsplaneringen in i den högra delen av processen enligt figur 3 ovan. Den delprocessen inleds med ett beslut om inriktning för planarbetet, följt av samråd, granskning och antagande av översiktsplanen. Därefter fortsätter arbetet med att genomföra och följa upp översiktsplanen.

⁵ Figuren baseras på Boverkets processfigur men har bearbetats av Gustav Lindkvist, Sundbybergs stad.
https://www.boverket.se/imagevault/publishedmedia/qaeesseakr3qtr9pwn4c/-P-Processbild-Genomf-ra_och_f-lja_upp.svg

1.4 Stadens översiktsplan: Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart

Översiktsplanen är ett av stadens viktigaste styrdokument. Den visar var staden ska utvecklas, vilka gemensamma värden som ska stärkas och hur staden ska ge utrymme för fler invånare och verksamheter.

Översiktsplan för Sundbyberg, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart, antogs av kommunfullmäktige den 23 april 2018. Planen riktar sig till stadens invånare, privata och offentliga samhällsaktörer samt nämnder och kommunala bolag. Det innebär att översiktsplanen kan användas för att ge vägledning i många olika slags beslut och planer. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande daterat den 30 januari 2018.⁶ Översiktsplan för Sundbyberg har inga gällande ändringar eller tillägg.

Översiktsplanen utgår från stadens vision⁷ och presenterar fem målbilder för Sundbybergs stadsutveckling:

En sammanhållen stad

Det ska vara enkelt att röra sig i staden till fots och med cykel. Vi vill bygga ihop staden med nya kvarter, mötesplatser och gröna stråk.

Plats för alla

I Sundbyberg ska det finnas plats för hushåll av olika storlek. I livets alla skeden. Vi vill skapa mötesplatser för samvaro och aktiviteter för människor i alla åldrar. I takt med att staden växer vill vi bygga ut service såsom förskola, skola och äldreomsorg.

Grönska och vatten av god kvalitet

Det ska vara lätt att uppleva grönska och vatten. När staden växer vill vi skapa nya parker och gröna stadsrum. Det bidrar till livskvalitet. Därför vill vi även utveckla Igelbäckens naturreservat, Lötsjön och Golfängarna samt Bällstavikens strandpromenad.

Levande stadsrum

Det är nära till mycket i Sundbyberg. Vi vill skapa bra förutsättningar för stadsliv i hela staden. Fler ska kunna bo, arbeta och vara här. Stadens centrala läge i en dynamisk storstadsregion bidrar till att göra Sundbyberg attraktivt för många.

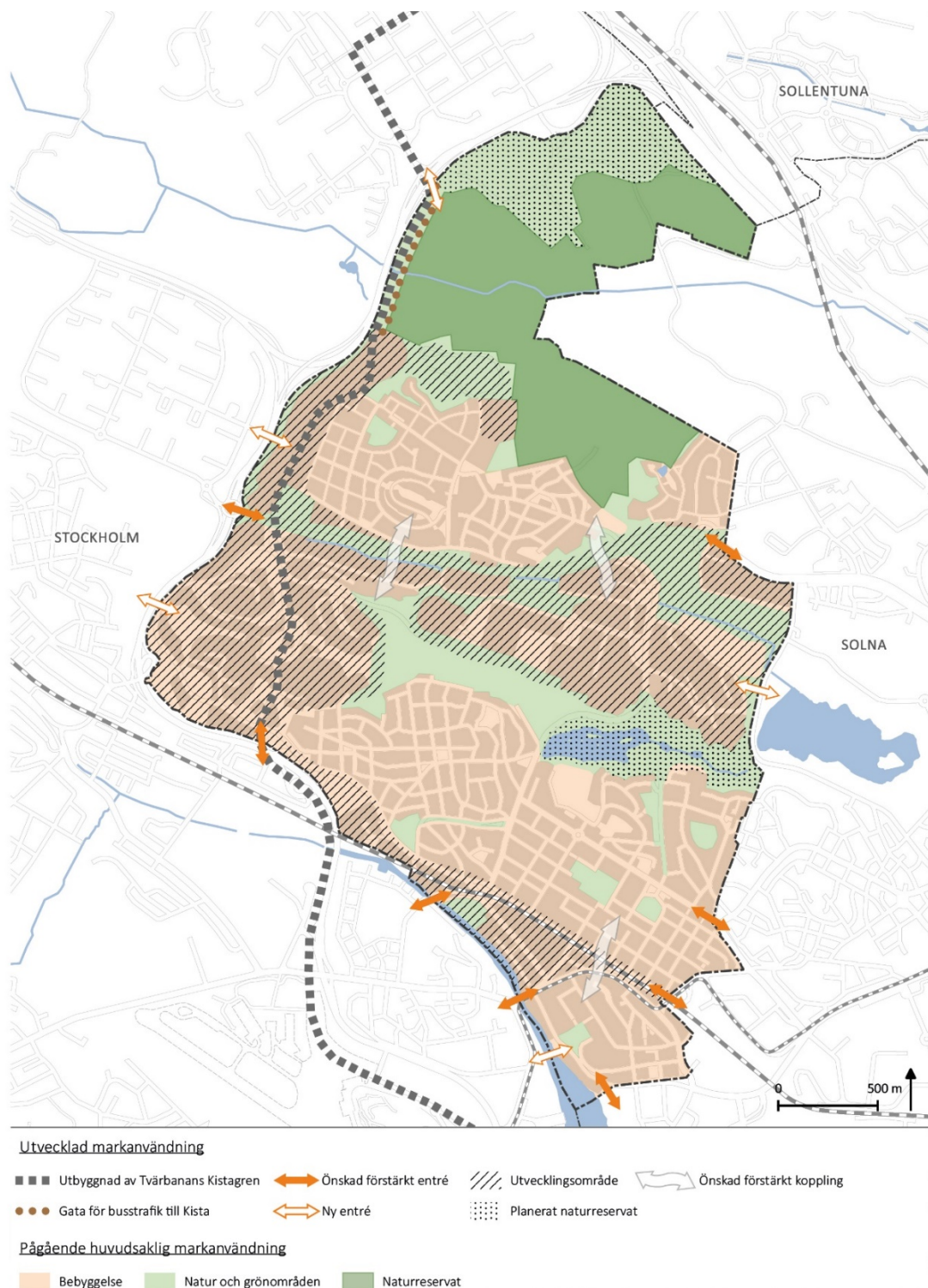
Den smarta staden

Vi vill bygga vidare på Sundbyberg med hög kvalitet och med nya smarta lösningar. Som gör tillvaron enklare och som är bra för klimatet och miljön.

⁶ Länsstyrelsens granskningsyttrande ligger som bilaga till översiktsplanen.

⁷ Sundbybergs stad. *Vision 2030: Sundbyberg växer med dig!* (17-1) Sundbyberg: 2016. Visionen utgår från tre kärnvärden: levande, nytänkande och tillsammans.

Markanvändningskartan i *Översiktsplan för Sundbyberg, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart* visar överskådligt hur Sundbybergs stad avser att utveckla mark och vattenområden.⁸

⁸ Sundbybergs stad. *Översiktsplan för Sundbyberg, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart*. (KS-0443/2016) Antagen av kommunfullmäktige 2018.

2 Bedömning av översiktsplanens aktualitet samt ställningstagande till stadens fortsatta arbete med översiktsplaneringen

Det här kapitlet utgör en bedömning av Sundbybergs stads översiktsplans aktualitet. Kapitlet anger även hur det fortsatta arbetet med översiktsplaneringen ska bedrivas. Bedömningen bygger på efterföljande kapitel (3 och 4, redogörelse för ändrade planeringsförutsättningar). Hela kapitel 2 utgör kommunfullmäktiges ställningstagande.

I planeringsstrategin bedömer kommunfullmäktige om översiktsplanen är aktuell, helt eller delvis. Det vill säga om den fungerar som beslutsunderlag enligt kraven i PBL.⁹ Fullmäktige tar även ställning till ändrade planeringsförutsättningar som kan påverka översiktsplanens aktualitet och till stadens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.¹⁰

2.1 Sammanfattande ställningstagande

- Den sammanfattande bedömningen är att översiktsplanen med viss komplettering i huvudsak är aktuell och kan utgöra grund för stadens långsiktiga planering. En ny översiktsplan behöver inte tas fram i dagsläget.
- Länsstyrelsen granskningssynpunkter¹¹ innebär att detaljplaner riskerar att inte vinna laga kraft och att planerade byggprojekt därmed inte kan genomföras. Staden behöver redovisa hur dess planering påverkar berörda vatten och vidta åtgärder så att miljökvalitetsnormerna för vatten (MKN vatten) uppnås. Dessutom behöver frågor som handlar om säkerhet och risk för olyckor hanteras.
- Det finns stora behov av att samlat hantera såväl kvarvarande som nya planeringsförutsättningar. Det gäller särskilt långsiktiga och systempåverkande frågor som behöver samordnas, så som tillgång till vatten och avlopp (VA), kollektivtrafik och klimatanpassning. Genom en geografisk fördjupning (FÖP), kan översiktsplanen konkretiseras för att bidra effektivt i planering och genomförande. Staden ska även verka för att minimera klimatpåverkan i samtliga delar av byggnaders livscykel.
- Några särskilt angelägna styrande dokument behöver tas fram, för att stödja stadsutvecklingen och som komplement till översiktsplanen. För flera av dessa styrande dokument finns lagkrav eller de är tvingande genom att de kopplar till Länsstyrelsens granskningssynpunkter. Se avsnitt 2.3.
- Särskilda insatser behöver initieras, exempelvis för att översiktsplanen i högre grad ska användas som beslutsunderlag med hela staden-perspektiv. Det bidrar i förlängningen till såväl demokratiska som effektiva och rättssäkra processer vid efterföljande planläggning och beslut. Se avsnitt 2.3.

⁹ 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 § PBL.

¹⁰ 3 kap 23 § PBL.

¹¹ 5 kap 14 § PBL.

2.2 Bedömning av aktualitet

Översiktsplan för Sundbyberg bedöms i huvudsak vara aktuell och förenlig med innehållskraven i PBL enligt följande:

Del	Aktuell	Motivering	Behov av utveckling
Fysisk målbild och utvecklingsriktning (Visionsdokument)	Ja	Översiktsplanen ger vägledning på övergripande nivå genom målbilder och strategier.	Kopplingen till nationella och regionala mål behöver förtydligas vid en kommande revidering. På sikt bör planen kompletteras med ställningstaganden om en utvecklingsinriktning i linje med Boverkets så kallade ÖP-modell.
Stöd i avvägningar och vägval	Delvis	Översiktsplanen och dess markanvändningskarta ger begränsat stöd för avvägningar mellan allmänna intressen och för rumsliga prioriteringar i det enskilda fallet (PBL 2 kap 3 § och 3 kap 4§), exempelvis för prioriteringar utifrån aktuell kunskap om tillgång till och kapacitet för vatten- och avlopp.	En konkretisering av översiktsplanen är angelägen i och mellan stadsutvecklingsområden med stort förändringstryck. Arbetet behöver påbörjas för att identifiera och beskriva för staden viktiga och aktuella allmänna intressen, samt hur de ska tas om hand (PBL 3 kap. 4 §).
Plattform för gällande styrdokument samt planerings- och kunskapsunderlag	Delvis	Länsstyrelsen är tydlig med att översiktsplanen inte är tillräcklig för att bedöma hur MKN vatten samt säkerhet och risk för olyckor ska hanteras i efterföljande planering (5 kap. 4 § MB ¹² samt 3 kap. 5 § PBL). Vissa styrdokument som kompletterar översiktsplanen är inaktuella, omfattas av nya lagkrav eller saknas. Riktlinjer för bostadsförsörjning ska beslutas varje mandatperiod och vara vägledande för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet (2 kap. 3 § PBL). Översiktsplanen behandlar klimat i fråga om anpassning, men inte i fråga om klimatpåverkan.	Stadens fokus för MKN vatten är fortsatt att klargöra problembilden samt genomföra åtgärder för att uppnå MKN vatten. Ett aktivt klimatanpassningsarbete behöver etableras och riskfrågorna enligt PBL hanteras. Staden ska verka för att minimera klimatpåverkan i samtliga delar av byggnaders livscykel. Styrande dokument som staden prioriterar, med koppling till fysisk planering, behöver relatera till nya planeringsförutsättningar samt långsiktig systempåverkan. Hit hör bland annat kapacitet och infrastruktur för VA och kollektivtrafik, klimatanpassning samt frågor som handlar om människors livsvillkor och livsmiljö.

¹² Miljöbalken (1998:808) förkortas MB.

2.3 Stadens fortsatta arbete med översiktsplanering

I samband med aktualitetsprövningen av översiktsplanen tar kommunfullmäktige, från och med den här mandatperioden, även ställning till stadens fortsatta arbete med översiktsplaneringen.¹³ Det handlar både om att ge förutsättningar för att genomföra översiktsplanen och om att hålla den aktuell.

Planeringsstrategin ska läsas tillsammans med översiktsplanen, för att förtydliga vilka nya underlag eller ställningstaganden som tillkommit i andra dokument.

Några av de nedan beskrivna insatserna pågår redan. För andra behöver separata beslut fattas om att påbörja uppdrag respektive inriktning för dessa. För alla insatser gäller att de prioriterats utifrån aktuella bedömningar av stadens behov. Snabba förändringar i samhällsutvecklingen innebär att nya prioriteringar kan behöva göras årligen eller minst en gång varje mandatperiod, i samband med att planeringsstrategin behandlas av kommunfullmäktige.

1. Etablera ett cykliskt arbetssätt som samspekar med stadens budget och verksamhetsplanering.

En grundtanke är att översiktsplaneringen löpande ska ge önskat stöd i efterföljande beslut. I det ingår att identifiera behov av nya styrdokument, planeringsunderlag och arbetssätt. Dessa behov behöver, tillsammans med översiktsplanens målbilder och strategier, årligen kopplas till stadens mål och budget. I den årliga budgetprocessen kan särskilda uppdrag formuleras, för att styra stadens utveckling i önskad riktning. Innehållet i planeringsstrategin bör även arbetas in i berörda verksamhetsplaner.

Inför beslut om en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod behöver översiktsplanen följas upp. Uppföljningen bör vara behovsstyrd och kortfattad. En sammanfattande bild av genomförda insatser bör ges årligen inför stadens budgetprocess och verksamhetsplanering. Samordning med budgetprocessen kan även omfatta omvärldsbevakning och trendanalys.

2. Synliggör långsiktiga kommunalekonomiska konsekvenser.

Kommunalekonomiska förutsättningar och konsekvenser behöver få ökat genomslag som prioriteringsgrund och för styrning i stadsutvecklingen. Även med en jämn utbyggnadstakt behöver stadens kostnader balanseras över tid. Balansering kan även ske utifrån samlade analyser av utbyggnadspotential, med stöd av en aktiv portfölj- och projektstyrning. Som ett första steg pågår ett arbete på verksamhetsnivå för att utveckla en process för initiering, bedömning och prioritering av planprojekt. Vilket indirekt även påverkar beslut om investeringar och drift. Ett av syftena är att göra tydligt vad respektive projekt ger tillbaka till staden och dess invånare i form av värden och kvaliteter. Arbetet ska bidra till tydligare styrning, ökad kostnadskontroll och en långsiktigt hållbar investeringsnivå.

¹³ Enligt 3 kap. 23§ PBL.

3. Inled arbetet med en geografisk fördjupning av översiktsplanen.

Det finns stora behov av att samlat hantera såväl kvarvarande som nya planeringsförutsättningar, i synnerhet i och i anslutning till stadsdelarna Rissne, Hallonbergen och Ör. Genom en geografisk fördjupning (FÖP) kan översiktsplanen konkretiseras, för att bidra effektivt i planering och genomförande. Syftet är att ge aktuell vägledning ur ett helhetsperspektiv, i områden med stort förändringstryck i och mellan några av stadens befintliga stadsutvecklingsområden. Syftet är vidare att överbrygga det nuvarande planeringsmässiga glappet mellan översiktsplanen och detaljplaner. Flera långsiktiga och systempåverkande frågor behöver samordnas, så som kapacitet för VA och kollektivtrafik. Vidare ger den geografiska fördjupningen möjlighet att genom översiktsplanen ge uttryck för stadens ambitioner. Det gäller exempelvis markpolitik, klimatanpassning, att överbrygga fysiska och sociala barriärer samt ge förutsättningar för jämlika levnadsförhållanden.

4. Gör översiktsplanen tillgänglig och tydliggör dess roll och räckvidd.

Översiktsplanens uppgift tillsammans med andra styrande dokument är att ge stöd till stadens olika nämnder och bolag, som tillsammans ansvarar för stadens utveckling.¹⁴ En avgränsad insats bör initieras för att göra översiktsplanen mer tillgänglig som aktuellt beslutsunderlag. I förlängningen bidrar det till såväl demokratisk förankring som effektiva och rättssäkra processer för planläggning och beslut. Det finns även behov av att tydliggöra planens roll och styrverkan. Därvid bör översiktsplanens strategiska och politiska roll lyftas fram. En möjlig åtgärd är att hålla översiktsplanen levande, och samtidigt förbereda för standardiserande lagkrav, är att ta fram en kortversion med kartbilaga.

5. Utveckla digitala arbetssätt och förbered en digital översiktsplan.

Digitala översiktsplaner kan bidra till att korta ledtiderna och göra processen för samhällsplanering mer effektiv. Alla översiktsplaner som påbörjas från och med den 1 januari 2027 ska vara digitala.¹⁵ De ska dessutom följa Boverkets standard för utformning. Det innebär att en kommande kommuntäckande översiktsplan behöver anpassas till nya krav. Därför behöver arbetet inledas den här mandatperioden, med att utveckla digitala arbetssätt samt förbereda en anpassning till Boverkets ÖP-modell. De nya kraven kommer även påverka hur staden producerar, tillgängliggör och lagrar exempelvis geodata¹⁶.

6. Utveckla samverkan med andra kommuner samt regionalt.

En hållbar utveckling förutsätter i många frågor samverkan utanför den egna kommunens gränser, för att nå gemensamma mål. Sundbyberg samspelar i mycket hög grad med sin omgivning. Det gäller inte minst bostads- och arbetsmarknaden. En viktig förutsättning för det är stadens goda läge som del i regioncentrum och i

¹⁴ Sida 95. Sundbybergs stad. *Översiktsplanen för Sundbybergs stad, Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart*. (KS-0443/2016) Sundbyberg: 2018.

¹⁵ Plan- och byggförordning (2011:338) 5 c §: Översiktsplaner och regionplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Förordning (2023:50). Gäller översiktsplaner som påbörjas från och med den 1 januari 2027.

¹⁶ Geodata är en kombination av orden geografiska data. Det är detsamma som digital information och beskriver information med direkt eller indirekt angivet geografiskt läge.

kollektivtrafiken. Därför är den lokala förmågan att ta tillvara dessa förutsättningar, och att utifrån dem skapa mervärden för människor som bor och verkar i staden, en viktig framtidsfråga. Arbetet med en ny regional utvecklingsplan, RUFSS, pågår. Staden bör ta tillfället i akt och växelverka med, dra nytta av och ta ställning i frågor som lyfts i regionplaneringen. Initiativ bör även tas till samarbete med grannkommuner, i gemensamma gränsfrågor i stadsutvecklingen.

7. Arbeta med prioriterade styrdokument tillika planeringsunderlag utifrån stadens behov och förändrade planeringsförutsättningar.

Översiktsplaneringen är en kontinuerligt pågående process, där även planeringsunderlag och kompletterande styrdokument behöver hållas à jour.

Nedan listas styrande dokument inom staden med koppling till fysisk planering, för vilka arbete pågår respektive som prioriteras. De är viktiga att ha på plats, innan en ny kommuntäckande översiktsplan kan tas fram. Beslut i kommunfullmäktige förkortas *KF*.

Namn	År	Innehåll	Hur det påverkar översiktsplanens aktualitet
Styrande dokument med koppling till översiktsplanen och fysisk planering			
<ul style="list-style-type: none"> Pågående, ej beslutade augusti 2023 			
VA-plan (Program med åtgärder)	Pågående, möjligt antagande i KF under hösten 2023.	Plan för prioritering, utbyggnad och förvaltning av stadens vatten- och avloppssystem. VA-planen motsvarar kraven för en vattentjänstplan.	Ett aktuellt underlag i planering och prioritering av stadens möjliga utbyggnad inklusive vilka markområden som bör reserveras för VA-anläggningen på kort och lång sikt.
Näringslivspolitik för Sundbybergs stad	Uppdatering av policy från 2017 är ett uppdrag i budget för 2023.	Näringslivspolicyn ska revideras för att stärka stadens arbete med det lokala näringslivet.	Uppmärksamma olika slags verksamheters behov av mark, lokaler samt preferenser för lokalisering.
Lokalt åtgärdsprogram för Brunnsviken med tillhörande genomförandeplan för Sundbybergs stad	Pågående remiss, möjligt antagande i KF under 2023.	Åtgärds- och utredningsbehov för att Brunnsviken samt stadens lokala recipienter ska kunna uppnå önskad status (MKN vatten).	Mark behöver prioriteras och särskilda hänsyn tas så att MKN följs. Användningen av markområden behöver beakta konsekvenser för vattenmiljön och vattenförekomsternas status.
Lokalt åtgärdsprogram för Bällstaån och	Pågående remiss, möjligt antagande i KF under 2024.	Åtgärds- och utredningsbehov för att Bällstaån och	Mark behöver prioriteras och särskild hänsyn tas så att MKN följs. Användningen av

Ulvundasjön med tillhörande genomförandeplan för Sundbybergs stad		Ulvundasjön samt stadens lokala recipienter ska kunna uppnå önskad status (MKN vatten).	markområden behöver beakta konsekvenser för vattenmiljön och vattenförekomsternas status.
Grönplan (Revidering, ersätter tidigare Grönplan 2011)	Pågående, remiss preliminärt slutet 2023 för möjligt antagande i KF under 2024.	Konkretiserar och uppdaterar översiktsplanens målbild samt redovisar åtgärder för stadens grönstruktur.	Underlag vid avvägning och prioritering mellan allmänna intressen.
Styrande dokument med koppling till översiktsplanen och fysisk planering			
<ul style="list-style-type: none"> • Prioriterade (nya eller uppdaterade) 			
Kollektivtrafikplan	För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.	Hela staden-perspektiv på kollektivtrafikens utveckling. Konkretisera: översiktsplanens målbilder, regionala planer och stadens mobilitetsprogram (2018).	Säkra utrymme för kollektivtrafikstråk och bytespunkter som långsiktigt stödjer och samordnas med stadsutvecklingen.
Stadsutvecklingsprogram (arkitekturprogram)	För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.	Konkretiserar den nationella arkitekturpolitiken "Politik för gestaltad livsmiljö" utifrån stadens vision och översiktsplan.	Konkretisera översiktsplanens mål och strategier för den byggda miljön, för att stödja stadens arbete med den fysiska miljön i olika projektskeden.
Klimatanpassningsplan inklusive klimatrisker <i>Överprövningsgrund PBL/MB</i>	För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.	Minska sårbarheten och hantera klimatrisker.	Säkra samhällsfunktioner och människors livsmiljö vid klimatförändringar.
Riktlinjer för markanvisning <i>Lagkrav</i>	För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.	Nuvarande riktlinjer från 2016 uppdateras och samordnas med andra styrande dokument.	Redovisar utgångspunkter och mål för överlåtelse och upplåtelse av markområden, grundläggande villkor för markanvisningar samt principer för prissättning.
Riktlinjer för bostadsförsörjning <i>Lagkrav</i>	För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.	Nuvarande riktlinjer från 2017 uppdateras och kompletteras utifrån nya lagkrav.	Vägledande för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.
Lokalt åtgärdsprogram för Igelbäcken med	För möjligt antagande i KF under den aktuella	Åtgärds- och utredningsbehov för att Igelbäcken samt stadens	Mark behöver prioriteras och särskilda hänsyn tas så att MKN följs. Användningen av

<p>tillhörande genomförandeplan för Sundbybergs stad</p> <p><i>Överprövningsgrund PBL/MB</i></p>	<p>eller efterföljande mandatperiod.</p>	<p>lokala recipienter ska kunna uppnå önskad status (MKN vatten).</p>	<p>markområden behöver beakta konsekvenser för vattenmiljön och vattenförekomsternas status.</p>
<p>Energiplan</p> <p><i>Lagkrav</i></p>	<p>För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.</p>	<p>Säkerställa långsiktig kapacitet i el- och fjärrvärmenätet.</p>	<p>Säkra stråk för lokala och regionala el- och fjärrvärmeledning som långsiktigt stödjer och samordnas.</p>
<p>Mobilitetsprogram</p> <p><i>Uppdatering</i></p>	<p>För möjligt antagande i KF under den aktuella eller efterföljande mandatperiod.</p>	<p>Strategier som ger förutsättningar för god mobilitet samt ett ökat hållbart resande till fots, med cykel och kollektivtrafik.</p>	<p>Beakta inriktningen att öka den totala andelen hållbara resor till fots, med cykel och kollektivtrafik.</p>

3 Översiktsplanen som stöd för stadens verksamhet

Det här kapitlet sammanfattar slutsatser om hur nuvarande översiktsplan fungerar i Sundbybergs stad. Som visionsdokument, som stöd för avvägningar och vägval och som en gemensam plattform för kunskap. Sist i kapitlet återges Länsstyrelsens fortfarande aktuella granskningssynpunkter.

Som förberedelse inför planeringsstrategin gjordes under år 2022 en uppföljning av översiktsplanens styrverkan inom staden. I en remiss till stadens nämnder och bolag ställdes frågor om översiktsplanen som beslutsunderlag.¹⁷ Syftet var dels att få en uppfattning om översiktsplanens aktualitet och styrverkan dels att identifiera behov av uppdateringar eller förtydliganden. Syftet var samtidigt att hålla översiktsplanen levande i stadens nämnder, bolag och verksamheter.

Samhällsutvecklingens fysiska avtryck i staden har analyserats med hjälp av nyckeltal, kopplade till översiktsplanens målbilder. Nyckeltalen redovisas på kartor och i diagram, för hela staden och enskilda stadsdelar. Resultatet redovisas i bilaga 2.

Analyserna svarar bland annat på följande frågor:

- Hur är närheten till vardagsservice?
- Hur är tillgången till buss?
- Hur är tillgången till kommersiell service lokalt?
- Hur stort är serviceunderlaget?
- Hur funktionsblandad är staden?
- Hur stor är andelen hyresrätter av alla bostäder?
- Hur är närheten till parker och grönområden?
- Hur är det potentiella besökstrycket på grönytorna?
- Finns det gena och effektiva gång- och cykelstråk?
- Var finns aktiva bottenvåningar (socialt aktiva gaturum)?

¹⁷ Se hela resultatet från remissen i diariet, diarienummer KS-0273/2022. Beslut om att redogörelsen med bedömning den 16 januari 2023 utgör underlag i stadens fortsatta arbete med att ta fram en planeringsstrategi enligt 3 kap. 23 § PBL fattades i kommunstyrelsen (KS) den 26 februari 2023.

3.1 Översiktsplanen som ett gemensamt visionsdokument

Utifrån remissvaren ger översiktsplanen vägledning på övergripande nivå. Den används exempelvis som utgångspunkt när andra styrande dokument arbetas fram. Samtidigt pekar svaren på att det saknas gemensam syn på vad översiktsplanen förväntas reglera, och för vem.

Det är viktigt att komma ihåg att översiktsplanen ska användas som bedömningsunderlag. Inte bara av staden, utan även av Länsstyrelsen och andra myndigheter¹⁸ samt vid prövning i domstolar, liksom av företag, privatpersoner och markägare. Enligt Boverket är det avgörande för en översiktsplans betydelse om dess ställningstaganden är välgrundade och tydliga. Därutöver behöver kommunen själv uppfatta planens ställningstaganden som aktuella och viktiga. Samt använda dem i planeringen och i förhandlingar med externa intressenter och företrädare för andra myndigheter.

I några remissvar efterfrågas en strategi för samplanering över kommungränserna. Det finns uppenbara skäl för det. Sundbyberg samspelar i mycket hög grad med sin omgivning när det gäller bostäder, utbildning och arbetsmarknad. Staden har en särställning genom sitt goda läge i kollektivtrafiken och som del i regionens centrala delar. Stadens grönska är viktig inte bara för stadens invånare, djur och växter. Den ingår tillsammans med vattendragen i en större struktur av sammanhängande grönområden, som berör mer än bara vår kommun. Även klimatarbetet är en fråga över kommungränserna.

3.2 Översiktsplanen som ett stöd för avvägningar och vägval

Flera remissvar berör översiktsplanens centrala roll för att samordna olika sektors perspektiv och väva samman stadens fysiska delar till en helhet. Det framgår också att det finns behov av att kunna klargöra avvägningar och vägval som rör allmänna intressen. I det sammanhanget är markanvändningskartans detaljeringsgrad central. I remissvaren efterfrågas tydligare vägledning kring stadens långsiktiga planeringsinriktning och förslags om att komplettera översiktsplanen med lokala utvecklingsmöjligheter. (Allmänna intressen beskrivs på sida 46-91 och på markanvändningskartan på sida 43 i Översiktsplan för Sundbyberg.)

Stadsutvecklingen innebär att stora och små tillägg görs succesivt i den fysiska miljön. Enligt översiktsplanen ska allt som byggs i Sundbyberg tillföra värden till staden. Kartanalyserna utifrån nyckeltal¹⁹, som är en del av uppföljningen av översiktsplanen, visar att platser och stråk i staden har olika förutsättningar att utveckla kvaliteter som är attraktiva för stadens invånare. Det handlar till exempel om människor har nära till vardagsservice i sitt lokalsamhälle och om besöksstrycket i stadens parker. Det handlar också om vilken betydelse miljöer med både bostäder och arbetsplatser har, tillsammans med bebyggelsens utformning, för en levande stad. Utan täthet och verksamhetslokaler i bottenvåningar, inga urbana verksamheter.

En slutsats av både remissvaren och kartanalysen är att översiktsplanen i vissa avseenden ger begränsat stöd och därmed uppfattas som endast delvis aktuell. Det handlar både om hur avvägningar mellan allmänna intressen bör göras och om hur övergripande

¹⁸ SFS 1998:896. *Förordning om hushållning med mark- och vattenområden*. Enligt § 5 ska översiktsplanen konsulteras av alla myndigheter som tillämpar 3 och 4 kap. miljöbalken (MB).

¹⁹ Bilaga 2. Nyckeltal för Sundbybergs översiktsplan – 2023-02-10

målformuleringar och strategier ska tillämpas relaterat till markanvändningskartan. Det handlar också om vägval och samordning inför beslut som är långsiktigt systempåverkande. Det är frågor som är svåra att lösa i enskilda detaljplaner och som i förlängningen kan leda till att möjligheter inte tas tillvara.

Översiktsplanens uppgift är att ge samlad information om hur kommunfullmäktige anser att bestämmelserna om allmänna intressen i plan- och bygglagen ska tillgodoses. Det innebär att avvägningar måste göras mellan intressen och att aktuella planeringsfrågor behöver tas om hand. Översiktsplanen kan hållas aktuell genom fördjupningar av avgränsade delar. Det kan ske tematiskt för en viss fråga eller geografiskt för en del av kommunens yta. Planen kan för en viss del av kommunen redovisas med en annan detaljeringsgrad än för kommunen i övrigt.

Bedömningen är att det kvarstående planeringsbehovet är som störst i och i anslutning till stadsdelarna Rissne, Hallonbergen och Ör. Det innefattar tre av fem nuvarande stadsutvecklingsområden, inklusive mellanliggande områden. Flera både nya och sedan tidigare inte fullt ut beaktade förutsättningar för stadsutvecklingen behöver här hanteras samlat. Därför är det angeläget att en geografisk fördjupning av översiktsplanen tas fram. Syftet är att bidra till stadens attraktivitet genom att konkretisera översiktsplanens målbilder samt att ge förutsättningar för effektiva planerings- och tillståndsprocesser. Syftet är vidare att överbrygga det nuvarande planeringsmässiga glappet mellan översiktsplanen och detaljplaner. En geografisk fördjupning innebär att bara *delar av* översiktsplanen ändras genom en lagstadgad demokratisk process, som innefattar både samråd och granskning samt miljöbedömning enligt PBL.

3.3 Översiktsplanen som en gemensam plattform för kunskap

Det är upp till varje kommun att ta ställning till vilka planeringsunderlag och analyser som ska ligga till grund för översiktsplaneringen, till exempel utifrån aktuella utmaningar. Översiktsplanen, tillsammans med kunskapsunderlagen och andra styrande dokument, ska i sin tur vara vägledande för efterföljande beslut. Utifrån remissvaren är det tydligt att stadens översiktsplan och andra styrande dokument fyller ett behov både som kunskapskälla och målbild, till exempel när ärenden skrivs fram för beslut. Därför är det viktigt att styrande dokument är aktuella.

Remissvaren nämner frågor där kunskapsunderlag och ställningstaganden saknas eller är otydliga. Exempelvis finns behov av att beskriva kulturmiljöer, för att enklare kunna ta ställning i frågor som rör bygglov och planbesked. Ett annat perspektiv bland remissvaren är att lyfta fram varje plats befintliga kulturella tillgångar i planeringsprocessen. Ytterligare ett önskemål är redovisning av långsiktiga antaganden om bostadstillskott och verksamheter, som kan ligga till grund för att bedöma investeringsbehov för exempelvis vatten och avlopp.

Styrande dokument som bedöms ha relevans för översiktsplanens aktualitet och som tillkommit sedan översiktsplanen började gälla år 2018 redovisas i nästa kapitel. Där framgår även förändringar i lagstiftning samt dokument som tagits fram regionalt och nationellt. Dessutom pågår arbeten i staden med att ta fram nya styrande dokument.

Utifrån ovanstående är bedömningen att några särskilt angelägna styrande dokument behöver tas fram, för att stödja stadsutvecklingen, som komplement till översiktsplanen

och som underlag inför att en ny kommuntäckande översiktsplan så småningom kan tas fram. För de flesta av dessa finns lagkrav. Hit hör riktlinjer för bostadsförsörjning, som ska beslutas varje mandatperiod och där även nya krav på innehåll tillkommit genom ändrad lagstiftning. Andra är tvingande som en följd av Länsstyrelsens granskningsynpunkter. Länsstyrelsen är tydlig med att översiktsplanen inte är tillräcklig för att bedöma hur miljö kvalitetsnormerna för vatten (MKN vatten) samt säkerhet och risk för olyckor ska hanteras i efterföljande planering. Staden behöver därför redovisa hur dess planering påverkar berörda vatten och vidta åtgärder så att MKN vatten uppnås. Dessutom behöver frågor som handlar om säkerhet och risk för olyckor hanteras.

Stadens fokus när det gäller MKN vatten bör fortsatt vara att klargöra problembilden samt att genomföra åtgärder för att uppnå MKN vatten. Ett aktivt klimatanpassningsarbete behöver därutöver etableras och riskfrågorna enligt PBL hanteras. Det handlar om säkerhet och risk för olyckor, vilket liksom MKN kan vara en grund för Länsstyrelsen att ingripa mot stadens detaljplaner. Bedömningen är att staden därmed kan tillgodose Länsstyrelsens kvarstående synpunkter från granskningsyttrandet.

Staden bör vidare prioritera frågor med långsiktig systempåverkan, klimatfrågor samt frågor som handlar om människors livsvillkor och livsmiljö.

3.4 Länsstyrelsens synpunkter som kvarstår

Länsstyrelsen har lämnat ett underlag till planeringsstrategin. Det innefattar Länsstyrelsens kvarstående synpunkter i granskningsyttrandet²⁰, som ingår i stadens gällande översiktsplan. Dessa sammanfattas nedan. Om synpunkterna inte tillgodoses i stadens planering riskerar detaljplaner att inte vinna laga kraft och byggprojekt inom dessa riskerar därmed att inte kunna genomföras. Läs hela Länsstyrelsens underlag i bilaga 1.

Miljö kvalitetsnormer för vatten: Underlaget i översiktsplanen är inte tillräckligt för att kunna bedöma hur kommande detaljplaner kommer att påverka MKN vatten. För att översiktsplanen ska vara ett användbart underlag med hänsyn till MKN vatten behöver kommunen göra vissa analyser. Både av problem och konsekvenser som planen innebär samt vilka åtgärder som kan genomföras för att förbättra miljön. Länsstyrelsen efterfrågar också en bedömning av hur kommunens planering påverkar berörda vatten.

Säkerhet och risk för olyckor: Översiktsplanen ger inte tillräcklig vägledning om hur riskfrågor ska hanteras i kommunens planering.

²⁰ Granskningsyttrandet är en del av Översiktsplan för Sundbyberg, se s. 101.

4 Förändrade planeringsförutsättningar

Det här kapitlet beskriver förändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet i enlighet med 3 kap. 23 § PBL, inom staden, regionalt och nationellt. Det handlar om förändrade och nya styrdokument, planeringsunderlag och lagstiftning med betydelse för stadens kontinuerliga översiktsplanering som tagits fram eller beslutats efter Översiktsplan för Sundbyberg beslutades i april 2018. Hur dessa dokument med mera bedöms påverka översiktsplanens aktualitet beskrivs i tabellerna under respektive avsnitt.

I tabellerna nedan redovisas styrdokument, planeringsunderlag och lagändringar som är beslutade och som bedöms ha direkt påverkan på Sundbyberg stads kontinuerliga översiktsplanering. Därför är exempelvis inte handlingsplaner, vägledning och propositioner med i tabellerna. *Länsstyrelsens underlag inför Sundbyberg kommuns beslut om planeringsstrategi* (där statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet redovisas) har beaktats i denna planeringsstrategi och ligger till grund för avsnitt 4.2 och 4.3. Underlaget biläggs planeringsstrategin.²¹

4.1 Förändringar inom Sundbybergs stad

Sedan nuvarande översiktsplan beslutades våren 2018 har två val till kommunfullmäktige hållits (2018 och 2022). Det politiska styrets sammansättning har varit olika under dessa mandatperioder. Efter valet 2022 är det Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet som bildat politiskt styre.

Innehållet i planeringsstrategin (bedömningen och det fortsatta arbetet i kapitel 2) ska arbetas in i verksamhetsplaner innevarande och följande år, tills en ny planeringsstrategi tas fram.

Årligen beslutas en budget som gäller för kommande år och framåt. I den presenteras budgetuppdrag vilka i olika utsträckning har betydelse för stadens kontinuerliga översiktsplanering. Även stadens planeringsförutsättningar beslutas årligen. Dessa två styrdokument, med uppdrag och förutsättningar, bedöms ingå i stadens verksamhetens ordinarie arbete. Därför tas de inte med i sin helhet i planeringsstrategin.

²¹ Bilaga 1. Länsstyrelsens underlag inför Sundbyberg kommuns beslut om planeringsstrategi – 2022-05-16.

I nedanstående tabell redovisas ett urval av internt beslutade styrdokument och planeringsunderlag som bedöms ha betydelse för arbetet med stadens kontinuerliga översiktsplanering. Arbeten som pågår redovisas i kapitel 2. Beslut i kommunfullmäktige förkortas *KF*.

Kursiv text i den högra spalten, om hur översiktsplanens aktualitet påverkas, beskriver medskick till fortsatt arbete med översiktsplaneringen.

Namn	År	Innehåll	Hur det påverkar översiktsplanens aktualitet
Kulturpolitiskt program för Sundbybergs stad	Beslutat KF 2020	Programmets syfte är att skapa förutsättningar för att bedriva kulturverksamhet i staden.	Översiktsplanen anger att platser för kultur och fritid ska säkras tidigt i planeringen.
Avfallsplan 2021–2032	Beslutad KF 2020	Avfallsplanen beskriver hur kommunerna tillsammans med sitt avfallsbolag SÖRAB planerar att arbeta med hantering och förebyggande av avfall fram till 2032.	Översiktsplanen anger att en god tillgång och närhet till platser för att återanvända, återvinna och sortera avfall ska säkerställas.
Lokal- och fastighetsstrategi för Sundbybergs stad	Beslutad KF 2021	Övergripande strategidokument för utveckling av stadens lokaler och fastigheter, som utgår från översiktsplanen. Lyfter bland annat behov att öka samnyttjandet.	Översiktsplanen anger att stadens verksamheters ytor och lokaler ska vara resurseffektiva, flexibla och mångfunktionella samt möjliggöra innovativa lösningar.
Sundbybergs stads dagvattenpolicy	Beslutad KF 2022	Policyn konkretiserar översiktsplanen och ska vara vägledande vid planering, exploatering, projektering, byggskede, drift, underhåll samt tillsyn.	<i>Behov av ytor för dagvatten och översvämningar behöver beaktas och samordnas med andra intressen.</i>

Dagvattenstrategi för Sundbybergs stad	Beslutad KF 2022	Ett verktyg för att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenförekomster, samt anpassa staden till framtida klimatförändringar. Detta gäller vid planering, genomförande, drift och miljötillsyn.	<i>Behov av ytor för dagvatten och översvämningsar behöver beaktas och samordnas med andra intressen. Mer yta behöver reserveras för rening och fördröjning av dagvatten, samt översvämningsytor och ytliga skyfallsstråk.</i>
Sundbybergs stads strategi för angöring och parkering	Beslutad KF 2022	Tydliggör hur angöring och parkering på allmän platsmark och kommunal kvartersmark ska prioriteras, inklusive samnyttjande mellan olika funktioner och användargrupper.	<i>Beakta behovet av mobilitetshubbar med mera.</i>
Sundbybergs stads konstpolicy	Beslutad KF 2022	Presenterar mål för arbetet med offentlig konst i det offentliga rummet. I Sundbybergs stad (inklusive bolag) tillämpas den så kallade enprocentregeln för offentlig konst i alla ny-/till- och ombyggnationer med en totalkostnadsprognos över 25 miljoner kronor.	Enligt översiktsplanen ska enprocentregeln rörande offentlig konst gälla alla byggnationer som staden genomför. För externa parter ska offentlig konst finnas med i exploateringsavtalen.
Program för ett hållbart Sundbyberg – lokal Agenda 2030	Beslutad KF 2022	Programmet har tre målbilder; En inkluderande stad med jämlika och jämställda livsvillkor 2030, En god livsmiljö 2030, En fossilfri stad 2030.	Strategiska inriktningar med relevans för fysisk planering i linje med översiktsplanen.

4.2 Förändringar på regional nivå

I nedanstående tabell redovisas ett urval av regionala dokument som bedöms ha betydelse för arbetet med stadens kontinuerliga översiktsplanering.

Kursiv text i den högra spalten, om hur översiktsplanens aktualitet påverkas, beskriver medskick till fortsatt arbete med översiktsplaneringen.

Namn	År	Innehåll	Hur det påverkar översiktsplanens aktualitet
Länsstyrelsen			
Klimat- och energistrategi för Stockholms län 2020-2045	2020	Strategin visar vilka utmaningar som vi behöver hantera och pekar ut riktningen för det gemensamma arbetet i länet.	<i>Beakta stadens bidrag i samhällsplanering och byggande för att länet ska nå nettonollutsläpp.</i>
Föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt (19 FS 2021:10)	2021	Kvalitetskrav för vattenförekomster och tabeller över fastställda normer för alla vattenförekomster i respektive vattendistrikt.	<i>Staden behöver visa hur kommande planer påverkar möjligheten att följa alla MKN för vattenförekomsten</i>
Skyfallskartering	2021	Kunskapsunderlag för att hantera skyfall och risker för översvämning.	<i>Har beaktats i stadens övergripande skyfallskartering.</i>
Riskhanteringsplan för Stockholms län 2022-2027	2021	Identifierar sårbarheter samt mål och åtgärder. För Sundbyberg har översvämningrisk vid Mälaren och från skyfall kartlagts. Sammanfattar bland annat vilka typer av byggnader och områden som ligger inom hotkartornas utbredningsområden.	<i>Beakta lokalisering av utpekade riskobjekt samt av översvämningssytor, bebyggelse och infrastruktur.</i>
Länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2021-2026	2021	Jämställdhetsmål för länet.	<i>Konkretisera ledord om jämställdhet i översiktsplanens målbild "Plats för alla".</i>

Region Stockholm			
RUFS 2050, Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (Region Stockholm har många strategier, planer och planeringsunderlag som komplement till RUFS)	2018	RUFS i rollen som regionplan är vägledande för beslut om översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser samt andra planer och program för fysisk planering i länet.	<i>Arbetet med en ny RUFS pågår.</i>
Klimatfärdplan 2050 för Stockholmsregionen	2019	Identifierar insatser som stärker det regionala klimatarbetet, bland annat fokus på transporter och bebyggelse, innovation och systemeffektiva åtgärder.	<i>Beakta färdplanens strategiska inriktning inom ramen för stadens klimat-anpassningsarbete.</i>
Regional cykelplan	2021	Bygger på RUFS 2050. Målet är att cyklingen i länet ska öka markant.	<i>Beakta regionalt prioriterade cykelstråk.</i>
Kollektivtrafikplan 2050	2022	Region Stockholms långsiktiga plan för kollektivtrafikens utveckling till år 2050.	<i>Konkretisera i styrande dokument/kollektivtrafikplan.</i>
Länsplan för regional transportinfrastruktur för åren 2022–2033	2022	Planen redogör för fördelningen av statliga medel till prioriterade infrastruktursatsningar på regional nivå.	<i>Beaktas enligt ovan.</i>
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt			
Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 5 kap. MB och 6 kap. vattenförvaltningsförordningen	2022	Visar kommunala ansvarsområden för miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten.	<i>Visa hur kommande planer påverkar möjligheten att följa alla MKN för vattenförekomsten.</i>

4.3 Förändringar på nationell nivå

I nedanstående tabell redovisas ett urval av nya och förändrade lagar samt nationella mål som tillkommit sedan Översiktsplan för Sundbyberg (*Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart*) antogs. Dessa bedöms ha betydelse för arbetet med stadens kontinuerliga översiktsplanering.

Även den pågående nationella satsningen på en digital samhällsbyggnadsprocess kommer att ha stor påverkan på översiktsplaneringen. Redan nu, innan lagen träder i kraft, kan flera förändringar genomföras; exempelvis digital översiktsplan och övergripande digital information i form av kunskapsunderlag, kartunderlag och analysunderlag.

Kursiv text i den högra spalten, om hur översiktsplanens aktualitet påverkas, beskriver medskick till fortsatt arbete med översiktsplaneringen.

Namn	År	Innehåll	Hur det påverkar översiktsplanens aktualitet
3 kap. 5 § PBL Förbättrad beredskap på kommunal nivå för klimatförändringar.	2018	Översiktsplanen ska redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra.	<i>Ta ställning till och visa hur riskerna hanteras.</i>
God och jämlik hälsa Övergripande mål för folkhälsopolitiken.	2018	Målet är att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.	<i>Beakta betydelsen av trygghet i närmiljön samt delaktighet och inflytande i samhället.</i>
Arkitektur och gestaltad livsmiljö Övergripande mål för gestaltad livsmiljö, vägledande för kommuner.	2018	Begreppet gestaltad livsmiljö omfattar arkitektur, form, design, konst och kulturarv.	<i>Beakta den gestaltade livsmiljöns betydelse för ett hållbart samhälle. Lyft fram arkitektur- och gestaltungsfrågor inom ramarna för planerings- och bygglovsprocesser, inklusive historiska värden och lokala särdrag.</i>

3 kap. PBL Flera tillägg som berör innehållet i översiktsplaner.	2020	Precisering om karta, krav på redovisning av förhållanden av väsentlig betydelse (allmänna intressen) samt att väsentliga konsekvenser ska redovisas. Planen kan för viss del av kommunen ha en annan detaljeringsgrad.	<i>Tillämpa vid ändring av översiktsplanen.</i>
3 kap. 23§ PBL Planeringsstrategi	2020	Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I stället för en planeringsstrategi kan kommunen ha antagit en ny översiktsplan och på så vis har en aktuell översiktsplan.	<i>Tillämpa genom att fatta beslut om en planeringsstrategi minst en gång varje mandatperiod.</i>
Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197), barnkonventionen	2020	FN:s barnkonvention utgår från ett barnrättsperspektiv.	<i>Tillämpa barnrättsperspektiv i fysisk planering och stadsutveckling tillsammans med PBL, för att skapa jämlika livsmiljöer och tillgodose barns rättigheter i hela samhällsbyggnadsprocessen.</i>
Avfallsförordning (2020:614)	2020	Avfallshantering blir kommunalt ansvar. Grundläggande bestämmelser om avfall och producentansvar finns i 15 kap. MB.	<i>Säkerställ den tekniska infrastrukturen (senast december 2026). Gäller bland annat krav på fastighetsnära insamling.</i>
Riksintresse för kulturmiljövård	2021	Beskrivning och geografisk avgränsning för Duvbo [AB 36] har reviderats.	<i>Säkerställ löpande i planläggning och lovgivning samt vid ändring av översiktsplanen.</i>

Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar	2022	Analys av bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden ska redovisas i kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen.	<i>Tillämpa vid beslut om nya riktlinjer för bostadsförsörjning, denna mandatperiod.</i>
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster 6 §§ a-d	2023 Ändring fr.o.m. 1 januari	Krav på att varje kommun ska ha en vattentjänstplan. Varje kommun ska ha en långsiktig översiktlig planering för att säkerställa tillgång till VA. Varje kommun ska även utreda hur den allmänna VA-anläggningen påverkas av skyfall och definiera vilka åtgärder som krävs för att hantera detta.	<i>Genomföra undersöknings-samråd för strategisk miljöbedömning enligt miljöbalken så att VA-plan för Sundbybergs stad uppfyller kraven för vattentjänstplan.</i>
Förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar	2023 Ändring fr.o.m. 1 januari	Ändringar har gjorts i avfallsförordningen (2020:614) om förpackningsavfall. Förordningen preciserar kommunens ansvar när det gäller förpackningsavfall från bland annat hushåll och allmän plats.	<i>Säkerställ den tekniska infrastrukturen (senast december 2026). Gäller bland annat krav på fastighetsnära insamling.</i>
Plan- och byggförordning (2011:338) 5 c § SFS 2023:50	2023	Översiktsplaner och regionplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt.	Gäller översiktsplaner som påbörjas från och med 2027-01-01.

Begreppsförklaring

Allmänna intressen

Allmänna intressen är samhällets gemensamma intressen som ska beaktas och tillgodoses i all planläggning. Mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Översiktsplanens uppgift är att ge en samlad information om hur kommunfullmäktige anser att bestämmelserna om allmänna intressen ska tillgodoses i kommunen. Det innebär att avvägningar måste göras mellan intressen. Kommunen avgör utifrån sina förutsättningar och behov vilka allmänna intressen som är relevanta för kommunens fysiska planering.

Barriär

Social eller fysisk inskränkning i rörelsefrihet för människor och djur. Barriäreffekter kan orsakas av exempelvis topografi, högt trafikerade vägar och otrygga platser.

Dagvatten

Dagvatten är vatten som tillfälligt rinner på markytan. Oftast menar man vatten från hårdgjorda ytor som hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Det mesta dagvattnet är regn eller smältvatten från snö och is.

Fördjupning av översiktsplanen (FÖP)

En fördjupning av översiktsplanen innebär att bara delar av översiktsplanen ändras genom en lagstadgad demokratisk process, som innefattar både samråd och granskning enligt PBL samt miljöbedömning. En geografisk fördjupning av översiktsplanen är lämplig för delar av kommunen där det råder stor konkurrens mellan olika anspråk och intressen vilket kan försvåra hanteringen av avvägningar och vägval. Det kan också röra sig om områden där det finns ett stort förändringstryck, nya planeringsförutsättningar eller behov av samordning i flera långsiktigt systempåverkande frågor.

Geodata

Geodata är en kombination av orden geografiska data. Det är detsamma som digital information och beskriver information med direkt eller indirekt angivet geografiskt läge.

Kontinuerlig översiktsplanering

Då samhället ständigt utvecklas behöver översiktsplanen ses över varje mandatperiod och anpassas till nya förutsättningar och behov. För att fungera som ett strategiskt stöd ska översiktsplanen utvecklas kontinuerligt genom tillägg, fördjupningar och mindre revideringar efter hand som behov uppstår. Det kan därför bli aktuellt att göra kompletterande tematiska planer inom olika sakområden. Fördjupningar av geografiska områden kan också bli aktuella efter att översiktsplanen är antagen.

Genom att arbeta kontinuerligt med både översiktsplanen och stadens översiktsplanering (i enlighet med den kontinuerliga processen som beskrivs i kapitel 1), skapas både flexibilitet och långsiktighet.

Lokalt åtgärdsprogram (LÅP)

Ett lokalt åtgärdsprogram (LÅP) används till att skapa en effektiv åtgärdsplanering i ett begränsat geografiskt område, ofta en vattenförekomst. Ett vattendrag eller en sjö kan bestå av flera vattenförekomster.

Markanvändningskarta

En karta som översiktligt visar den långsiktiga användningen av stadens mark- och vattenområden. Markanvändningskartan hör till översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer för vatten (MKN vatten)

En miljökvalitetsnorm är en bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljön i övrigt. Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet.

Planbesked

Den som vill göra något som kräver att en detaljplan eller områdesbestämmelse behöver antas, förändras eller upphävas, ska göra en ansökan om planbesked till kommunen. Planbeskedet ger svar på om kommunen ämnar starta ett detaljplanearbete eller inte. Detta regleras i 3-5 §§ 5 kap. PBL. Sökanden får besked om det som ansökan avser är lämpligt utifrån översiktsplanen, andra styrande dokument och den politiska viljan.

Planförslag

Ett planförslag är ett förslag till detaljplan. Planförslaget redovisar bland annat hur planområdet ska användas, vilka fastigheter som ingår, och hur vatten och avlopp påverkas.

Portföljstyrning

Ett verktyg för att prioritera rätt projekt i rätt tid. Portföljstyrningen ger överblick över pågående och kommande projekt. Syftet är att de projekt som initieras var och ett och tillsammans ska ge upphov till önskade nyttor (för staden och dess människor samt organisationen) och bidra till att nå stadens mål.

Samnyttjande

Samnyttjande kan ge fler målgrupper möjlighet att nyttja en plats till olika ändamål. Det skapar mångfunktionalitet.

Service

Service är ett begrepp som här innefattar samhällsservice (t.ex. förskolor, skolor, äldreboenden, vårdcentraler), kommersiell service (t.ex. butiker och restauranger) och kulturell service och rekreation (t.ex. bibliotek, kulturskola, idrottsanläggningar, parker).

Säkerhet

Säkerhet är den faktiska risken att utsättas för till exempel brott, störningar och olyckor.

Teknisk försörjning

Tekniska system för vatten, avlopp, värme, avfall, el och fiber.

Tillgänglighet

I översiktsplanen används tillgänglighet för att beskriva hur lätt det är för människor att ta sig till och använda sig av en verksamhet, en plats eller en lokal.

VA

VA står för vatten och avlopp. Begreppet innebär vattenförsörjning av dricksvatten och hanteringen av avloppsvatten.

Bilagor

Bilaga 1

Länsstyrelsens underlag inför Sundbyberg kommuns beslut om planeringsstrategi –
2022-05-16

Utan tillhörande bilagor; dokument att beakta från Region Stockholm²² och statliga samt
mellankommunala intressen från Länsstyrelsen Stockholm²³.

Bilaga 2

Nyckeltal för Sundbybergs översiktsplan – 2023-02-10

²² Samtliga listade dokument, samt många andra underlag, finns tillgängliga på <http://rufs.se/publikationer/>

²³ Länsstyrelsen Stockholm. Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen av betydelse för kommunernas planering. 2021. <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2021/sammanstallning-av-statliga-och-mellankommunala-intressen-av-betydelse-for-kommunernas-planering.html> (hämtad 2023-04-05).